РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
накладом
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 7-го марта 1918. Ч. 28. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, March 7, 1918. No. 28.

НАСТУП НА УКРАЇНІ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Центральні держави зажадали від Росії: безпроволочного заключеня мира з Україною, опорожненя України з війск і здержаня всякої аґітації проти українського правительства.

В часі послідного наступу забрано Росії поверх 3.000 гармат і 6.000 машинових крісів.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

КИЇВ ЗАНЯЛА АРМІЯ ПІД КОМАНДОЮ ПЕТЛЮРИ.

Большевицька рада перенесла свій осідок до Курска.

ПЕТРОГРАД, 3. марта. — **На чолі армії, зложеної з Українців, Німців і війск австро-угорських, які в пятницю заняли Київ, стояв бувший український міністер війни, Семен Петлюра, головний командант українських війск,** як се доносять анґлійський, француський і американський консулї, які прибули недавно з Києва до Москви.

Видано проклямацію, в якій оповіщено, що армія приходить освободити Україну зпід тяжкого російського ярма.

Війска йшли на Київ трома шляхами: від Житоміра, Бердичева і Сарнів.

Київський „савет" (большевицька рада) перенесла свій осідок до Курска".

ВЕЛИКА БИТВА В КИЄВІ.

Жертви в людях [illegible] тисячі, а шкоди на мілїони долярів.

ВАШИНГТОН, 5. марта. — Спізнена телеґрама від американського консуля, яка прийшла нині до департаменту загр. справ, доносить, **що підчас битви між Українцями і большевиками згинуло кілька тисяч людий, а заподіяні в місті шкоди виносять мілїони долярів.**

Большевики ставили слабий опір.

Телеґрама говорить також про наступ німецько-австрійських війск разом з війсками українськими на місто Київ в останнім тижни лютого.

Мала скількість большевицьких війск в Києві ставила підчас останного занятя Києва слабий опір, не маючи надії задержати місто у своїх руках.

(Телеґрами, які говорять про завзяту битву в Києві, відносять ся до битв, які відбули ся між 29. січня і 8. лютого, коли то Українці і большевики били ся о посідане міста. Тисячі ґранатів впало на місто, спричиняючи великі шкоди; кілька тисячів людий убито. Большевицьким властям вдало ся тоді доперва по трох-чотирох днях привернути порядок).

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ПРИЗНАНА ЯКО ПРАВИТЕЛЬСТВО УКРАЇНИ.

Центральні держави не хотіли вести переговорів з делеґатами нової ради.

ЛОНДОН, 5. марта. — **Телеґрама бюра Райтера з Петроґраду доносить, що центральні держави відмовили ся вести якінебудь переговори з делеґатами нової української ради** (большевицько-харківської) **на тій підставі, ЩО ВОНИ ПРИЗНАЛИ ВЖЕ ДАВНУ РАДУ (Українську Центральну Раду).**

Делеґати нової ради повернули з Пскова домів, де видали проклямацію до народу, взиваючи його, щоби ставив опір неприятелеви і знищив всі засоби амуніції.

(Перед кількома днями була вістка з Петроґраду, що нова українська рада вислала до Берестя Литовського своїх делеґатів, щоби в імени України заключити новий мировий договір. Показуеть ся однак, що делеґати нової ради з дороги мусїли вертати домів).

Австрійські війска здобули поверх 770 гармат і 1.100 машинових крісів.

ВІДЕНЬ, 4. марта. — Австро-угорська головна кватира доносить, що австро-угорські війска, які оперують на Поділю, роблять вдоволяючий поступ.

Урядовий рапорт звучить:

„На Поділю наші операції роблять успішний поступ. Дотеперішна воєнна добича числять понад 770 гармат і понад 1.100 машинових крісів крім величезної скількости ріжних воєнних матеріялів".

ВОЄННІ ОПЕРАЦІЇ НА УКРАЇНІ ВІДБУВАЮТЬ СЯ ДАЛЬШЕ.

ВІДЕНЬ, 5. марта. — Урядовий звіт австро-угорської головної воєнної кватири звучить:

„Воєнні операції австро-угорських війск на Україні в цїли приверненя ладу і безпеки на Україні відбувають ся правильно дальше".

Конець війни з Росією.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВІЙНА ПРОТИ РОСІЇ ЗДЕРЖАНА.

Німці полонили 64.000 Москалів і здобули 2.400 гармат.

БЕРЛІН, 4. марта.—Німецький генеральний штаб доносить: **„Вчера наші війска здержали воєнні кроки проти Росії.**

„Після дотеперішних обчислень воєнна добича, здобута в часі останного наступу, виносить: 57.000 полонених салдатів і 6.800 офіцирів, 2.400 гармат, 5.000 машинових крісів, 800 льокомотив і величезні засоби ріжних воєнних матеріялів".

Криленко приказує здержати воєнні кроки.

ЛОНДОН, 4. марта. — Бездротна телеґрама з Петроґраду доносить, що головний командант большевицьких війск, кадет Криленко, видав нині приказ, **щоби російські війска здержали ся від дальших воєнних кроків, але щоби позістали на своїх теперішних становищах.**

Німеччина сьвяткує торжественю заключене мира з Росією.

АМСТЕРДАМ, 4. марта. — Німецька преса витає мир з Росією яко майстерний удар для алїянтів.

Будинки і улиці по містах прикрашені прапорами. День 5. марта обходять сьвяточно. З тої нагоди у школах не відбудеть ся в тім дни наука.

Німецький цїсар вислав з нагоди заключеня мира з Росією до гр. Гертлїнґа, державного канцлєра, телеґраму отсього змісту:

„Німецький меч, орудуваний великими полководцями, приніс мир з Росією. З глибокою вдячностию Богови, який був з нами, я гордий на дїла, яких довершили моя армія і мій витривалий нарід. А передівсїм я є вдоволений, що німецька кров і німецька культура зістали уратовані. Приймітъ від мене горячу подяку за ваше щире і сильне співдїлане у сім великім дїлї".

МИРОВИЙ ДОГОВІР БУДЕ ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОНҐРЕСОВИ РАД ДО ЗАТВЕРДЖЕНЯ.

Конґрес рад робітничих, селянських і козацьких депутатів відбудеть ся в Москві 12. марта.

ЛОНДОН, 4. марта. — Російський урядовий звіт, підписаний Ленїном і Троцьким, доносить, що делеґація большевиків, яка підписала мировий договір з Німеччиною, находить ся тепер в дорозі до Петроґраду. **Зміст мирового договору буде оголошений безпроволочно після прибутя делеґації до Петроґраду.**

Потверджене мирового договору назначено на слідуючий четвер, однак остаточне рішене спочиває в руках всеросійського конґресу рад робітничих, селянських і козацьких депутатів, який має відбути ся в Москві дня 12. марта.

Як се доносить телеґрама з Берестя Литовського, делеґати російські і німецьких союзників підписали також ріжні договори доповняючі. Телеґрама не подає жадних близших точок мирового договору.

Урядової телеґрами від російської делеґації, що договір зістав вже підписаний, доси не одержано. Лише бездротна телеґрама з Петроґраду подала вістку, що мировий договір мав бути підписаний в неділю.

Відозви правительства з приводу підписаня мира.

ПЕТРОГРАД, 4. марта. — Правительство большевиків, оголошуючи проклямацію, в якій повідомляє про підписане мирового договору з центральними державами без дискусії над услівями, кінчить її отсими словами:

„Ми полишаємо се в цілости робітникам і селянам цілого сьвіта, щоби видали свій осуд в тій справі, скоро лише делеґація подасть до відома правдиві факти".

В другій знова проклямації большевицьке правительство повідомляє про скликане надзвичайного конґресу роб., сел. і коз. депутатів в Москві на день 12. марта **з причини великих ріжниць в поглядах поодиноких рад на основні принципи революції і на приняте мирових услівий.**

Надіють ся, що конґрес відкине мир.

ПЕТРОГРАД, 4. марта. — Панує загальне переконане, що конґрес робітничих, селянських і козацьких депутатів, який скликано до Москви на день 12. марта, **не потвердить мира з Німеччиною. Противно, надіють ся, що конґрес проголосить „сьвяту війну" проти наїзників.**

Має бути утворене сильне правительство, яке злучило би всїх соціялїстів до оборони краю. Майже всї члени лївиці соціялїстів-революціонерів, як також богато большевиків, противлять ся мировому договорови з Німеччиною.

УСЛІВЯ МИРОВОГО ДОГОВОРУ

заключеного між Росією і чотиродержавним союзом дня 3-го марта в Берестю Литовськім.

АМСТЕРДАМ, 5. марта. — Телеґрами з Берлїна оголосили слїдуючий зміст мирового договору, заключеного між Росією і чотиродежавним союзом:

АРТИКУЛ 1. — Центральні правительства і Росія заявляють, що воєнний стан між ними покінчений та що постановляють від тепер жити зі собою в мирі і [illegible].

АРТИКУЛ 2. — Заключаючі договір держави здержують ся від всякої аґітації або провокації проти других підписаних правительств і старають ся дати охорону населеню в околицях, занятих державами чотиродержавного союза.

АРТИКУЛ 3. — Околиці, які лежать на захід від лінії, на котру зґодили ся заключаючі договір сторони, а які давнійше належали до Росії, не мають оставати більше під зверхностию Росії. Зроблено уґоду, щоби лїнія, назначена на залучнику ч. 1, становила сущну частину мирового договору. Означене лінії на заході буде полагоджене мішаною німецько-російською комісією. Дотичні околиці не будуть мати жадних зобовязань супроти Росії, які виплпвали на підставі давнійшого належаня до неї. Росія старнеть ся здержати від всякого вмішуваня до внутрішних справ тих територій і годить ся, щоби Німеччина й Австрія порішили будучу долю тих територій зі згодою їх населеня.

АРТИКУЛ 4. — Німеччина і Австрія годять ся, коли загальний мир буде заключений і російська демобілїзація буде вповні переведена, опорожнити околиці на схід від лінії, назначеної в артикулї 3 під ч. 1, о скільки артикул 6 в тій справі не постановляє инакше. Росія зробить все, що лежить в її силї, аби перевести як найскорше опорожнене анатольських провінцій і їх віддати в порядку Туреччині. Околиці Ерівану, Карсу і Батума мають бути також безпроволочно опорожнені з російських війск. Росія не буде втручувати ся до реорґанїзації конституційних або міжнародних умов тих околиць, але полишить се населеню околиць, щоби оно перевело реорґанїзацію, в порозуміню зі сусїдними державами, а передівсїм з Туреччиною.

АРТИКУЛ 5. — Росія має безпроволочно перевести цілковиту демобілїзацію своєї армії, включаючи війска, недавно утворені теперішним правительством. Росія переведе свої воєнні кораблї до російських пристаний і полишить їх там аж до заключеня загального мира, або їх безпроволочно розоружить. З воєнними кораблями держав, які є дальше у війні з чотиродержавним союзом, мають ся поступити подібно як з російськими воєнними кораблями, о скільки вони находять ся в обсягу російської контролї. Блокада на півночи позістає вповнї аж до заключеня мира. Безпроволочно мають ся розпочати очищене з мін вод Балтійського моря і, о скільки се буде лежати у власти Росії, вод Чорного моря. Торговельний рух є вільний на тих водах і він буде сейчас піднятий. Іменована спільна комісія впадать дальші постанови, а передівсїм оголосить дороги для торговельних кораблїв. Визначені дороги мусять бути все вільні від плаваючих мін.

АРТИКУЛ 6. — **РОСІЯ МАЄ БЕЗПРОВОЛОЧНО ЗАКЛЮЧИТИ МИР З УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕПУБЛИКОЮ І ПРИЗНАТИ МИРОВИЙ ДОГОВІР МІЖ СЕЮ ДЕРЖАВОЮ А ДЕРЖАВАМИ ЧОТИРОДЕРЖАВНОГО СОЮЗА.**

РОСІЙСЬКІ ВІЙСКА І РОСІЙСЬКІ ЧЕРВОНІ СТОРОЖІ МАЮТЬ БЕЗПРОВОЛОЧНО ОПОРОЖНИТИ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛЇ.

РОСІЯ МАЄ ЗАПЕРЕСТАТИ ВСЯКУ АҐІТАЦІЮ І ПРОПАҐАНДУ ПРОТИ ПРАВИТЕЛЬСТВА АБО ПУБЛИЧНИХ ІНСТИТУЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕПУБЛИКИ.

Естонія і Лївонія мають бути також опорожнені безпроволочно з російських війск і російських червоних сторожий. Східна границя Естонії тягнеть ся здовж ріки Нарви. Східна границя Лївонії йде через озера Пейпус і Псков, до полудне-го-західного берега сього послідного, а відтак через озеро Любань в напрямі місцевости Левенгоф над Двиною. Естонія і Лївонія буде обсаджена німецькою поліцією, доки не буде загарантована безпека їх власними властями і доки не буде приверненпй лад. Росія має випустити на волю всїх увязнених або вивезених мешканців Естонії і Лївонії та дати опіку для безпечного їх повороту.

Фінляндія і острови Алянд мають бути також опорожнені з російських війск і червоних сторожий, а фінські пристани з російських воєнних кораблїв. Як довго лїд не позволяє на поворот російських воєнних кораблїв до російських пристаний, мають позістати на воєнних кораблях лише малі залоги. Росія має заперестати всяку аґітацію і пропаґанду проти правительства або публичних інституций Фінляндії. Укріпленя, побудовані на островах Алянд, мають бути як найскорше усунені. Буде зроблена окрема умова між Німеччиною, Росією, Фінляндією і Швецією в справі постійного незоружування островів Алянд та в справі їх стану під зглядом військовим, корабельним і технічним. Зроблено згоду, щоби на жаданє Німеччини мали також і другі держави, які граничать з Балтійським морем, голос в сій справі.

АРТИКУЛ 7. — Виходячи з того заложеня, що Персія і Афґаністан є свобідні і незавйсимі держави, заключаючі договір держави мають шанувати їх політичну й економічну независимість і територіяльну ненарушимість.

АРТИКУЛ 8. — Обі сторони мають відослати полонених домів.

АРТИКУЛ 9. — Заключаючі договір сторони зрікають ся взаїмно відшкодованя за воєнні кошти, то значить за видатки держави, понесені з причини веденя війни, як також за воєнні шкоди, то значить за шкоди, які з причини воєнних операцій були заподіяні державам і їх горожанам, включаючи всї реквізиції, переведені в краю неприятеля.

АРТИКУЛ 10. — Дипльоматичні і консулярні зносини між заключаючими договір державами будуть підняті безпроволочно по затвердженю мирового договору. Окремі умови є застережені в справі допущеня дотичних консулїв.

АРТИКУЛ 11. — Приписи, які містять ся в додатках ч. 2 до ч. 5, служать до уложеня економічних зносин між Росією і чотиродержавним союзом, а іменно: додаток ч. 3 до австро-угорсько-російських і додаток ч. 5 до зносин турецько-російських.

АРТИКУЛ 12. — Справа приверненя публичних і приватних зносин, виміна воєнних бранців, інтернованих цивільних, справа амнестії як також справа трактованя торговельних кораблїв, які находять ся в руках неприятеля, будуть управильнені окремими умовами з Росією, які мають становити сущну часть теперішного мирового договору і які мають, о скільки се можливе, війти рівночасно в житє.

АРТИКУЛ 13. — Для інтерпретації сього договору німецький і російський зміст є правосильний в зносинах між Німеччиною і Росією; німецький, угорський і російський в зносинах між Австро-Угорщиною і Росією; болгарський і російський в зносинах між Болгарією і Росією; турецький і російський в зносинах між Туреччиною і Росією.

АРТИКУЛ 14. — Отсей мировий договір має бути потверджений. Акти потвердженя мають бути взаїмно передані як найскорше в Берлїні. Російське правительство має на жаданє одної з держав чотиродержавного союза передати акти потвердженя в протягу двох тижнів. Мировий договір входить в силу з днем його потвердженя, о скільки поодинокі артикули, додатки і додаткові угоди не приписують инакше.

(Слідують підписи повновласників держав, заключаючих мировий договір. Акт мирового договору виготовлений в 5-тьох примірниках).

ЛЕНІН І ТРОЦЬКИЙ МАЮТЬ НЕБАРОМ УСТУПИТИ.

АМСТЕРДАМ, 5. марта. — Телеґрами з Берлїна доносять, що німецьке правительство одержало вістку **про недалеке уступлене Николая Ленїна і Льва Троцького.**

На Сибіри.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

50.000 НІМЦІВ І АВСТРІЙЦІВ НАХОДИТЬ СЯ У СХІДНІЙ СИБІРИ.

ВАШИНГТОН, 4. марта. — Вісти, які надійшли до Вашинґтону, доносять, що большевицькі війска у східній Сибіри щораз більше ґерманізують ся та що ворожий настрій супроти Японії стає щораз сильнійший.

У східній Сибіри має находити ся під теперішну пору яких 50.000 бувших полонених Німців і Австрійців, які тепер находять ся на волї. З ними получили ся війска большевиків і в многих случаях німецькі і австрійські офіцири обняли команду над здезорґанізованими війсками російськими.

25.000 полонених коло Байкальського озера.

ПЕКИН (Хіни), 4. марта. — У східно-байкальській области находить ся найменше 25.000 полонених, між ними переважно Австрійці. В тійсамій околиці находять ся також Мадяри і поверх 2.000 німецьких офіцирів.

У східній Сибіри знищено мости.

ВАШИНГТОН, 4. марта. — Джан Ф. Стівенс, голова американської зелїзничої комісії, подав нині вістку до департаменту загр. справ, **що Москалї поницщили мости на зелїзничім шляху між Байкальским озером а хінською границею. Се може перешкодити подорожі американського посла, Френсіса, до Владивостока.**

Не маючи жадних близших подробиць, в тутешних урядових кругах панує переконане, що Москалї знищили мости в тій цїли, щоби перешкодити наступови японських війск. Стівенс доносить, що крім того богато важних будівель підміновано так, що вони кождої хвилї можуть бути знищені.

(Стівенс перебуває тепер в Йокагамі, в Японії, і вісти, які він подав, походять від японської тайної поліції. Після її донесеня зістали знищені мости на схід від Байкальского озера, недалеко міста Чіти. Не є однак виключеним, що мости могли знищити Німці, які находять ся в таборі полонених недалеко міста Чіти, в цїли, щоби з одної сторони здержати наступ японських війск, з другої знова, щоби спинити відїзд американського посла Френсіса).

Хінцї боять ся нападу зі сторони Росії.

ПЕКІН, 27. лютого. — Ґовернор провінції Сін Кіянґ, в західних Хінах, який одержав вісти, що Турки і Німці підбурюють музулманів, доносить телеґрафічно, що Москалї громадять над границею війска правдоподібно в тій цїли, щоби напасти на Сін Кіянґ. Ґовернор доносить, що серед населеня панує переполох; він жадає, щоби правительство післало йому відповідну скількість крісів і амуніції для евентуальної оборони перед наїзниками.

Один особовий поїзд на тиждень.

ПРИСТАНЬ ТИХОГО ОКЕАНУ, 4. марта. — Дж. Ґ. Мілер, військовий аташе при американськім посольстві в Петроґраді, прибув нині зі сходу.

Він оповідає, що на сибірській зелїзниці оперує заледви один особовий поїзд на тиждень. Місто Харбін є переповнене богатими Москалями, які повтікали з околиць, находячих ся під контролею большевиків.

Битва між козаками і большевиками на Сибіри.

ШАНҐАЙ (Хіни), 5. марта. — До завзятої боротьби прийшло між козаками під командою ґен. Семенова а добре зоруженими большевиками в місцевости Дурей, яка лежить при сибірськім зелїзничім шляху — доносить телеграма з Харбіна.

Телеграма доносить дальше, що козаки уступили до місцевости Шарашу, яку вони укріпили.

Соціяліст Лондон протестує проти інтервенції на Сибіри.

ВАШИНГТОН, 4. марта. — **Конґресман Лондон** (соціяліст) **вніс нині в конґресї спільну резолюцію проти інтервенції Японії в Росії.** Резолюція містить також протест проти всяких зусиль вмішувати ся до поряд-

(Продовжене на стороні 2-гій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda". При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

American Association of Foreign Language Newspapers Membership Label

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Україну освободжують українські війска.

Американський кореспондент, Гаролд Віліямс, в телеграмі, датованій в Петрограді дня 1. марта, доносить між иншим отсе:

„На Україні представляєть ся теперішна кампанія як незвичайна мішанина держав, народів і язиків. Справи національні ніколи не були так замотані.

„Показуєть ся, що німецькі війска складають ся головно з бувших полонених Українців; їм помагають два або три полки німецькі.

„Чесько-словацькі дивізії, які давнійше підпомагали Українську Центральну Раду, творять тепер частину оборонної армії большевиків. Один польський леґіон перебив ся через австрійський фронт і злучив ся з війсками большевиків; знова деякі польські леґіони, утворені в Росії, помагають армії німецькій.

„Німецька армія, призначена до переведеня наступу, була дуже скоро згромаджена.

„Нинішне дивне положенє дає нагоду до ріжних сумних рефлексій, але я здержую ся під теперішну пору від всяких уваг. Можу лише одно сказати: що супроти ріжних комплікацій було би зле робити з поспіхом заключеня щодо долі Росії і революції".

Німецько-австрійське суперництво за вплив на Україні.

Нюйорський дневник *The Sun* помістив дня 5-го с. м. отсю депешу з Лондону:

„Армії центральних держав посунули ся наперед (на схід) здовж цілого фронту від Пскова, в Московщині, аж до Поділя, на Україні, загрожуючи комунікації Петрограду і Москви. На полудни вони вже недалеко головних пристаний над Чорним морем.

„Щодо причини участи австрійсько-угорської армії в поході на Поділє є два поясненя. Австрійські ґазети писали, що австро-угорські війска мають іти на Поділє, щоби загрозити румунським війскам також від сходу і в той спосіб змусити Румунію до заключеня окремого мира. Друге поясненє, яке вже не походить з австрійських ґазет, є таке, що Австрія була зависна з приводу окремого походу німецьких війск на Україну. Австрія поволи збиралась з висилкою своїх війск на Україну, щоби показати свою нехіть для тої виправи, однак таки остаточно рішилась на сей крок, аби се не ділялось заходами одної тільки Німеччини.

„Німеччина пішла скорим походом, щоби захопити склади поживи на Україні; се було одною рацією, чому й Австрії було ніяково остатись безчинно. А крім того Німеччина своєю виправою проявляла перевагу німецького впливу на Україні. Австрія сподівалась і мріяла, що Україна попаде у сферу її впливу, але Австрія скоро прокинулась, коли пізнала, що Німеччина відібрала їй нагоду, ідучи походом на Україну та даючи підмогу „буржуазійному" українському правительству. Тоді то постановлено уже післати війска австрійські за німецькими.

„Ся подія вказує, що Німеччина рішила ся здобути перевагу на Україні та що вже зачало ся суперництво між Німеччиною й Австро-Угорщиною, хто має мати більший вплив на Україні. Нова німецька політика на Україні може спричинити зірванє зносин з Австрією і з Туреччиною; з Австрією з причини взаїмного німецько-австрійського суперництва щодо впливу на Україні, а з Туреччиною з тої причини, що Україна може отворити новий шлях для Німеччини, через що Туреччина не була би так конечною на сході для Німеччини. Одним словом, Німеччина своїм впливом на Україні має дійсний інтерес в тім, щоби відібрати від Туреччини контролю над Дарданелями".

В словах кореспондента згаданої ґазети може бути богато правди. Певна річ, що кожда держава шукає свого інтересу передівсім і як робить другій державі прислугу, то жадає за се відплати. Але також річ певна, що господар не все прийме, що йому подиктують. І Німеччина і Австро-Угорщина знають добре, що Україна не згодить ся на економічне покривдженє зі сторони тих держав, що тепер їй дають поміч, а коли би була змушена наприклад до некорисної торговельної умови, то така умова не була би тривка, а в додатку була би тільки підставою взаїмної незгоди.

Українці терпіли... для Польщі.

Одним з многих доказів польської безличности є відозва польської „ради реґентів" у Варшаві, в якої склад входять архиепископ Каковский, князь Любомірский і граф Островский.

В тій відозві вони згадують про терпіня холмських Українців в 1875-тім році, коли то російське царське правительство „навертало" їх з унії на цареславе, і кажуть, що **„тими терпінями вони заслужили собі, аби належали до Польщі"**.

Отже, після польської рецепти виходить, що хто вже раз терпів, то заслугує собі своїм терпінем на дальше терпінє. **Хто терпів московське катованє, то сим терпінем заслужив собі ще і на польську неволю.**

Але по нашому воно инакше. По нашому, хто терпів катованє і неволю, той **заслужив собі свободу.** Холмські Українці терпіли польську неволю 552 роки, а московську ледви від остатного польського повстаня. За обі ті неволі вони заслужили собі дістатись на волю — до вільної української народної републики.

Конець большевицької власти на Україні.

Большевики, запанувавши в Петрограді і Москві, хотіли свою власть розтягнути і на дальші краї колишної російської держави.

Передівсім звернули вони були свою увагу на Україну, якої найбільше бояли ся з огляду, що там була зорґанізована Українська Центральна Рада, яка репрезентувала цілий край та що вона мала до розпорядимости доволі сильну армію. Спершу, як ще большевики не укріпились були сильно при власти, відносились вони до У. Ц. Ради з певною терпеливостию та уступчивостию, але як почули ся сильними в Московщині, сейчас кинули ся з ширенєм своєї анархії і на Україні. Аби виглядало, що Україна окрема держава, утворили собі ґрупки московських і жидівських прихильників з українських міст, так звану „українську раду", яка осіла в Харкові і „правила" Україною, а властиво служила за підставу, що большевики з Петрограду і Москви нібито мали право посилати війска на Україну, бо, мовляв, „пролетарська українська рада взиває на поміч проти буржуазної Української Центральної Ради".

І дійсно, московські війска зачали заливати Україну, немов на спомин гетьманських часів з 17-го століття. Воювали вони оружєм проти українського народу та ширили розлад серед війск українських, аж вкінци, маючи перевагу, а особливо більше гармат і амуніції, здобули Київ та проголосили большевицьке панованє на Україні.

Одначе воно тривало ледви три тижні.

Як звісно, большевики спричинили, що У. Ц. Рада завізвала помочи Німеччини й Австро-Угорщини та при помочи їх війск і своїх опорожнила значну часть українських земель враз із столицею з московсько-большевицького наїзду.

Кореспондент нюйорського дневника „Таймс", Геролд Віліємс, згадуючи про освободженє Києва, яке було дня 1-го с. м., каже, що на чолі війск, які освободили Київ, їхав перший український міністер війни, Семен Петлюра, котрий видав проклямацію до населеня, що армія під його проводом іде освободити Україну з московської неволі.

Большевицька „українська рада", яка всіла в Харкові, втікла вже на Московщину, до міста Курска (лише полуднева частина Курщини є українська, а місто Курск лежить уже на московській території). Там їй і місце, бо — як ми вже писали — тільки в ній українського що в назві.

З прогнанєм большевицької „української ради" з України скінчила ся і большевицька власть на Україні, а як і всі московські війска будуть прогнані з українських земель, то остаточно скінчить ся і большевицтво і його анархія на Україні, а настане лад і порядок, під кермою У. Ц. Ради, яка вийшла з волі цілого народу й одинока має право виконувати власть на його землях.

Покищо большевицькі наїзники ще не зовсім прогнані з українських земель і ще забере трохи часу, поки се станеть ся. Можливо, що за кілька днів конґрес московських „савєтів", який має відбутись 12-го с. м. в Москві, ухвалить приняти німецький мировий договір, а тоді після 6-го параґрафу того договору (в цілости подаємо його на 1-шій стороні) большевики мають забрати самі свої війска з України, чи то правильні чи „червоні ґвардії". Крім того, після сього договору, має Московщина заключити також договір з Україною і зобовязатись не вести пропаґанди проти законодатних і виконуючих властий української народної републики.

Коли се станеть ся, то українська народна република скорше і спокійнійше може взятись до внутрішної орґанізації держави, *при співучасти всіх дійсно народних партій* та орґанізацій, а без самозванчих опікунів з московсько-жидівського большевицтва з українських міст.

Слїд ще зазначити, що Україна по заключеню мира проломила той кордон, який стояв між нею та Галичиною і Буковиною. Виравді ще є державний кордон, але вже не такий „непроходимий", як був за часів московського царства і тепер галицькі та буковинські Українці можуть свобіднійше іти на Україну і подати в дечім поміч при орґанізації держави в теперішну тяжку хвилю.

На Сибірі.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

кованя внутрішних справ російського народу і проти всяких зусиль заохочуваня чужих держав, щоби вони брали у своє посіданє російські території. Над резолюцією не ведено жадної дискусії.

Нова сибірська рада проти мира з Німеччиною.

ВОЛОҐДА (Росія), 3. марта. — **Нова сибірська рада робітничої і салдатської републики в Іркутску ухвалила не признавати жадного імперіялістичного мирового договору з Німеччиною.**

Нова рада покликала до житя раду сибірських народних комісарів, яка складаєть ся з 11 большевиків і 4 лївих соціялістів-революціонерів.

Президентом ради іменований Сохацький, а міністром заграничних справ Вайнбавм. Утворено також сибірський центральний екзекутивний комітет, який має власть независимого законодатного тіла.

Американський посол у Волоґді.

ВАШІНҐТОН, 4. марта. — Каблева телеґрама, яка нині надійшла до департаменту загр. справ від посла Френсіса, була надана у Волоґді дня 2. марта. Посол доносить, що наразі позістане у Волоґді.

Департамент одержав вісти, що члени анґлійського і французького посольства виїхали з Петроґраду до Швеції.

Американський консуль з Києва в Москві.

ПЕТРОҐРАД, 3. марта. — **Американський, анґлійський і французький консулї прибули з Києва до Москви.**

(Американським консулем в Києві був *Доґлес Дженкінс.* З одержаних вістий можна виносити, що американські консулї зі всіх загрожених частий Росії переносять ся в безпечні сторони).

У Пскові орґанізують Москалї „білі сторожі" проти „савєтів".

ПЕТРОҐРАД, 4. марта. — Доходять вісти, що в Пскові реакціонери роблять заходи в цїли зорґанізованя „білих сторожий" до боротьби проти аліянтів і на поміч Німцям проти „савєтів". Деякі з тих реакціонерів належали до кружка тих людий, які ще перед революцією намагали ся довести до заключеня окремого мира з Німеччиною.

Справа Фінляндії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЦІ МАЮТЬ НАМІР ЗАЙМИТИ ЦІЛУ ФІНЛЯНДІЮ.

Німецькі війска обсадили вже острови Алянд.

ВАШІНҐТОН, 4. марта. — **Занятє німецькими війсками островів Алянд є лише вступом до цілковитої окупації Фінляндії.**

Урядові телеґрами від шведського посольства доносять, **що Німеччина повідомила Швецію про свій намір обсадити Фінляндію та що Швеція внесла проти сього протест.**

Аляндські острови мають становити підставу для наміреної окупації Фінляндії.

На Аляндських островах було 500 шведських жовнірів для удержаня порядку. Німці повідомили команданта шведських війск про свої наміри.

Німеччина повідомила Швецію, говорить ся в телеґрамі, що заходить конечність, аби обсадити Фінляндію в цїли привернення порядку, причім запевнила, що вона не має наміру держати на стало фінських територій у своїм посіданю.

РОСІЯ ЗАКЛЮЧИЛА ДОГОВІР З ФІНЛЯНДІЄЮ.

СТОКГОЛЬМ, 5. марта. — Кореспондент часописи „Політікен" (в Гельзінфорсї) доносить, **що в пятницю підписано у Смольнім Інституті договір, який означує будучі відносини між Росією і Фінляндією.**

Росія зрікаєть ся всяких претенсій до реальностий, телеґрафів, зелїзниць, морських веж, забраних кораблів і кріпостий на території, яка граничить з Північним морем. Натомісць Фінляндія полишає Росії всі права щодо зелїзниці Вальке-асаарі-Петроґрад і робить деякі полекші щодо уживаня каблю і телеґрафів у Фінляндії.

Кріпость Імо має позістати в руках Росії. Точне визначенє границь має відбути ся пізнійше, однак опорожненє має наступити сейчас.

Мирові переговори з Румунією.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

РУМУНІЯ ПРИЙМИЛА НІМЕЦЬКІ УСЛІВЯ РОЗЄМУ.

БЕРЛІН, 5. марта. — Німецький урядовий звіт доносить: **„Румунія приймила наші услівя розєму".**

Болгарія і Австрія мають дістати територіяльне відшкодованє.

ВАШІНҐТОН, 5. марта. — Ґр. Чернін, австро-угорський міністер загр. справ, як се доносять вісти, мав заявити румунському премієрови підчас мирових переговорів в Букарешті, що коли Румунія не сповнить поставлених жадань, буде знищена. Коли Румунія згодить ся відступити Добруджу і частину території на справленє границї угорсько-румунської, тоді вона може числити на задержанє самостійности і теперішної династії.

Черга на Румунію і Сербію.

АМСТЕРДАМ, 4. марта. — Часопись „Ляйпціґ Наєсте Найріхтен" доносить, **що в протягу кількох тижнїв розпічнуть ся переговори зі Сербією і Чорногорою.** Обі сї держави, подібно як Румунія, вже не беруть участи у війні і мусять підписати мир.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німці громадять великі війска у Франції.

ВАШІНҐТОН, 4. марта. — *Департамент війни подає у своїм тижневім звіті між иншим отсе:*

„Є наглядні докази, що неприятель дальше нагромаджує свіжі війска на західнім фронті. З причини транспортових трудностий се нагромадженє відбуваєть ся повільно і з великим накладом праці.

„*Воєнна рада аліянтів відбуває тепер постійно засїданя, даючи забезпеченє цілковитої єдности і одноцїльної контролї*".

Дальше звіт подає останні важнійші події з американського фронту.

АВСТРІЯ ЗБИРАЄ СВОЇ СИЛИ ДО ДАЛЬШОЇ ВІЙНИ.

Австрійські промисловці визискують Сербію і Чорногору.

ВАШІНҐТОН, 4. марта. — Сербське пресове бюро оголосило нині вісти, які одержало від центрального сербського пресового бюра в Женеві. Сї вісти звучать:

„Кореспондент, який заслугує на повне довірє, прислав якраз з одного з австрійських країв інформації, які вповні потверджують факт, **що мирові маневри ґр. Черніна мали на цїли лише запорошити очи аліянтам, коли тимчасом Австрія збирає горячково всі свої війска, щоби дальше вести війну.**

„Підчас коли нарід в невтральних державах говорить про мир, **в Австро-Угорщині роблять ся приготованя до найбільшої битви.** Стягають всїх жовнірів, без огляду на стан їх здоровля, ран або й окалїченя. З початком лютого все відходить на боєвий фронт.

„Мадяри визискують до можливих границь забори в Чорногорі. Богатий угорський промисловець, ґр. Арніш Мікес, закупив величезні обшари в чорногорськім королївстві. Зі самого округа Тара він може продати яких 5 до 6 мілїонів кубічних ярдів дерева.

„Чорногорський двір є також інтересований в тих лїсах. Успішний вислїд осягнено завдяки високим впливовим особам. Експерти оцінюють вартість спродаваних доси лїсів на 60 до 80 мілїонів корон".

Воєнний стан в Боснї.

ВАШІНҐТОН, 5. марта. — **Банди повстанців розпочали револьту в Боснї і Герцоґовині.** Після телеґрафічних донесень, які наспіли нині до сербського посольства, австро-угорські власти **проголосили воєнний стан.**

В Ірляндії проголошено воєнний стан.

ДОБЛИН, 4. марта. — **У всїх західних повітах Ірляндії проголошено воєнний стан.**

Аґітація революційної партії „Шін Фейн" перемінила ся в революційну соціялїстичну пропаґанду з ідеалами большевиків. Айриські робітники уживають методи російських большевиків.

Вони нехтують анґлійські закони. Зворохоблені банди дїлають проти приписів, виданих лордом Рондом, директором поживи, стараючи ся всїми можливими способами перешкодити вивозови средств поживи з Ірляндії.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тодї не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто менї те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тодї знайде і найлїпших робітників, які вдоволять усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободї".

Від Генерального Секретаріяту Української Народної Републики.

Про складанє податків.

Громадяни! Настав великий час, коли ми мусимо будувати самі, своїми народними силами державне житє рідного краю. Довго хазяйнували в нїм та заправляли всїм громадським житєм предводителї дворян, ґубернатори та инші царські чиновники. Тепер сам нарід ставить зпоміж себе своїх людий на те, щоб і закони видавати, і суд творити, і громадським житєм заправляти. Центральну Раду та назначений нею Генеральний Секретаріят поставили зїзди селянських, робітничих та військових депутатів. Працю свою вибранцї виповняють прилюдно, на очах у всїх і за кожду свою подію відповідають перед громадянством.

Богато потреб державних у нашого краю: треба заводити лад; треба робітникам дати роботу, треба нагодувати та одягти наших синів та братів, які кілька лїт відірвані від корисної працї і мусїли класти житє своє на оборону держави; треба помогти їм вернутись до своїх родин, коли скінчить ся ота нещасна і ненависна бійка народів; треба удержувати суд; треба провадити народну осьвіту; треба перевести в житє земельну реформу; треба укладати такий державний лад, аби робітник користував ся здобутками своєї працї. І велика несчисленна сила ще других потреб стоїть перед державною українською владою, щоб задовольнити та поліпшити матеріяльне і духовне житє народу.

На все те треба гроший, треба будувати школи, закладати та удержувати державні заводи, налаґоджувати зелїзні дороги і таке инше.

Громадяни! Ґенеральний Секретаріят закликає вас виповняти свій громадський обовязок — не задержувати виплати податків. Хто ще зістаєть ся винен чи поземельне, чи земський, чи які инші збори, повинен негайно їх заплатити. Памятайте, що від нинї сї гроші підуть на корисні дїла та на вдоволенє потреб свого краю і самого-ж народу. І друге: памятайте — той не гідний мати земельне хазяйство, хто не хоче справно виплачувати податків за землї на державні та земські потреби.

Голова Ґенерального Секретаріяту **В. Винниченко.**

Заступник ґенерального секретаря фінансів **В. Мазуренко.**

Юрій Щирий.

В СУЧАСНУ ХВИЛЮ.

Була у нас монархія
І цар Микола був,
Тепер прийшла анархія
І большевик загув.

Він виставив на прапорі
Такий свій клич-девіз:
„Нам довше ждать нема пори;
Берись за штик, за ніж;

„Хватай буржуїв за боки
І все в них відбирай:
Тепер пішло все навпаки —
Їм пекло, а нам рай".

Під бучу сю прихильники
Московського царя
І всякі насильники
Шепнули скрізь: „Пора!

„Пора вже й нам підняти ся
Й свободу сю зломить.
Чи довгож нам скитати ся?
Пора, як раньше, жить.

„Зєднаємось під прапором
Братів-большевиків
І двигнемо всїм табором
На злиднїв-хижаків...

„Ми аґентів пішлем туди,
Де большевик взяв ніж,
Нехай кричить на всї лади:
Грабуй, пали, бий, ріж".

Й анархія пішла кругом,
Пішов кругом розбрат,
Пішла різня, пішов содом,
Пішов на брата брат...

Була у нас монархія
Й Микола царював;
Колиб під сю анархію
Він знову верх не взяв.

(„Засів").

Читайте „Свободу" і приєднуйте її нових передплатників!

Засїданє Малої Ради 20. листопада.

ДЕНЬ ОГОЛОШЕНЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ.

В „Новій Радї" маємо опис, як відбуло ся проголошене Української Републики 20. листопада 1917 року, коли стало видним, що лише так можна забезпечити для українського народу все те, що здобула революція. Та тодї ще розуміли се так, що Українська Република має бути у федерації з Росією.

З пізнїйших однакож донесень виходить, що Україна була примушена пірвати всякі звязки з Московщиною.

Та для кождого Українця буде інтересно довідати ся, як виглядав у подробицях день проголошеня України Републикою. Опис сього дня ми понизше подаємо.

Великої історичної ваги засїданє Малої Ради 20. листопада довго не могло розпочатись. Будучи призначеним ще на 12-ту годину дня, воно коло третої години було відложене до 5-тої вечером.

Причиною такого відтяганя було те, що „меньшости", як говорили „в кулюарах", думали з початку протестувати проти оголошеня Української Републики. Потім стали домагати ся, щоб їм дано було час обміркувати текст універсалу. Се було їм дано і вони внесли до нього деякі свої поправки, які після перерви стали обговорювати ся разом з представниками українських фракцій.

Нарада ся тягла ся знова від 5-тої до 9-тої години вечером, в наслїдок чого текст універзалу значно змінено. Змякшено було пункт про перехід землї до рук трудового народу, додано про персонально-національну автономію для національних меньшостий і ще деякі дрібнїйші зміни пороблено.

В Педаґоґічнім Музею цілий день повно людий. Як члени Центральної Ради так і приватні люди посходили ся до Музею ще з самого ранку, бо чутки про те, що має бути оголошено Українську Републику, пійшли ще напередоднї в вечер. На ґалерії у великій півкруглій сали Музею ще від 11-тої години почала збиратись публика. Після оповіщеня денної перерви до 5-тої години ще далеко до призначеного часу на ґалеріях знова збирають ся люди. Засїданє довго не починаєть ся — іде нарада з меньшостями, — але публика терпиливо жде.

Перед початком засїданя ґалерія повнїсенька. Внизу весь середний і частина правого сектора заняті членами Центральної Ради та комітетів партійних і инших орґанїзацій.

Присутні майже всї члени Малої Ради.

Засїданє розпочало ся щойно о годинї 9.30 вечір.

Промова М. Грушевського.

Відчинивши засїданє, голова Центральної Ради, М. Грушевський, звернув ся до присутних з такими словами:

„Високі Збори! Грізний момент кровавої боротьби в Росії і на Україні, коли нема центральної власти, коли повстала і все ширить ся громадянська війна, що переходить уже і на Україну, — вимагав від українських партій рішучих кроків, аби зміцнити власть, зробити Україну підставою революції і відси боронити здобутки революції в цілій Росії. В такий час і для здійсненя таких завдань потрібні ґероїчні засоби. Після довгих сумнївів і міркувань Ґенеральний Секретаріят прийшов до тої думки, що для того, аби краєва власть стала справжною фактичною властию, під нею повинна бути міцна підвалина, а такою підвалиною може бути тільки проголошене Української Народної Републики, яка буде повноправним тілом в міцній спілці народів Росії...

(За сими словами вибухає грім оплесків та покликів: „Слава". Овація довго лунає в салї. Всї в захопленю повставали з місць. Тільки гурт представників „меньшостий" не поділяє загальної радости та стоїть мовчки і неначе понуро).

„Се, що ми доси вважали прероґативою Української Установчої Ради, є тепер коненою потребою, котру ми мусимо задовольнити зараз. Кілька день тому назад ви чули тут постанову третого Всеукраїнського Військового Зїзду, який був представництвом трох мілїонів узброєного люду; ся постанова домагалась проголошеня Української Републики. Від тої пори українські фракції цілий тиждень радились про се і тільки вчера прийшло до згоди, що далї сього акту відкладати не можна. Але вчера універзалу не можна було ще оголосити, бо його вироблене було скінчене пізно; до того представники меньшостий просили відложити проголошене, щоби вони також могли обміркувати зміст універзалу. Отже дозвольте оголосити сей акт тепер"...

Всї встають з місць. В салї настає велична тиша. М. Грушевський читає універзал, який всї вислухують з великою пошаною.

На обличах присутних відбиваєть ся внутрішний захват. Всї почувають, що се великої ваги історичний момент.

Тільки при найбільше виразних словах універзалу тиша враз переходить в овацію і — знова тиша.

Читанє універзалу скінчено. Грім оплесків на останну фразу про скликанє Української Установчої Ради переходить у спів: „Ще не вмерла Україна", потім „Заповіт", після якого оголошено перерву на 10 хвилин.

Поіменне голосоване.

По відновленю засїданя М. Салтан вніс від фракції українських соціял-революціонерів бажанє, щоби голосованє над універзалом було переведене поіменно. Проти сього бажаня нїхто не висловив ся.

Присутних підчас голосованя було 47 членів Малої Ради. Не було 5 до 6 осіб.

„За" універзалом подано було 42 голоси — всї Українцї та Євреї: „проти" нїхто; „стримались" 5: меньшевики Кононенко та Балабанов, російські соц.-революціонери Скловський і Сараджев та представник „польської демократичної централї" В. Рудницкий.

„Таким чином постанову про Українську Републику принято" — виголошує М. Грушевський, повідомивши про вислїд голосованя. У відповідь лунає нова овація.

Привитаня і заяви.

Після голосованя почали ся привитаня з приводу оголощеня Републики та заяви представників фракцій меньшостий.

Перше слово бере **Барташвілї**, член Ради Народів, Грузин. Його зустрічають оплесками.

„Слова і промови блякнуть перед тим універзалом, який тут зістав проголошений, але я не можу стримати ся, щоби не привитати в імени Грузинів-федералїстів сей найбільший історичний акт.

„Центральна Рада розрубала сим актом ґордійський узол і український нарід тепер вільний. Той централїзм, який був жерелом утисків над народами, Центральна Рада роздушила і розтерла.

„Звалено той стовп, на якім стояв імперіялїзм російської держави... Революція творить нові закони і на підставі законів революції Україна стала вільною. Український нарід вибрав собі шлях, з якого починаєть ся нове житє. Хто хоче зміцнити на земли волю і справедливість, той повинен іти з українським народом і з Українською Републикою... Я хочу, щоби Україна була тою камінною скалою, на яку спирались би всї народи.

„Нехай жиє Українська Република!" — закінчив промовець під дружні оплески зборів.

Далї зробили заяви по мотивах голосованя представники неукраїнських фракцій.

Одинець (рос. трудовик), витаючи самий універзал, зазначив, що в нїм перейдено найкрайнїйші межі льояльности, а саме тим, що там говорить ся про нове упорядкованє судівництва. Промовець боїть ся, що сими реформами, а також реформами земельними в краю може бути викликане ще більше безладє.

Літваков (соц. евр. роб. партії) доказував, що красше булоб зачекати з проголошенем Української Републики, але проте „серповцї" сподівають ся, що в новій державі буде добре жити ся всїм народам, а „перемагаючи свої побоюваня", витають сей акт.

Сиркин (сіоніст), також витаючи універзал, висловив сумніви, чи не принесе проголошенє Української Републики лиха національним меньшостям України.

Кононенко (меньшевик) мотивує своє стриманє від голосованя тим, що на думку меньшевиків Центральна Рада не повинна була робити того, що належить Установчій Радї.

Заява В. Рудницкого.

Після привитань **Ґольденмана** („Поалей-Ціон") та **Золотарйова** (Бунд), виступив Поляк **В. Рудницкий,** який, запевнивши, що його фракція щиро тїшить ся, що Україна своїм державним устроєм прилучаєть ся до круга вільних народів, — заявив незгоду з проголошенем сього акту, на який повинна мати право тільки Установча Рада України. Далї промовець протестував з приводу того, що універзал проголошує перехід землї в розпоряджене земельних комітетів без викупу.

„Таке упорядкованє земельної справи може шкідливо відбити ся на закордонних стосунках України, — каже п. В. Рудницкий. Руйнуючи добробут великого числа Поляків, виселюючи їх з тих місць, де вони жили, новий акт позбавлює їх можливости користувати ся своїми правами підчас виборів до російських та українських установчих зборів. З огляду на приняте сего акту я складаю своє уповноважнене члена Центральної Ради, про що повідомляю і свою партію, передаючи на її ухвалу, чи буде вона далї користувати ся зі свого права мати в Центральній Радї свого представника".

Левиньский (P. P. S. лївиця) заявив, що він не тільки годить ся з універзалом, але навіть закинув Рудницкому реакційність і закінчив промову словами: **„Таксамо і ми зробили би з польською шляхтою і з польськими поміщиками"** (бурливі оплески).

Останнє привитанє сказав голова Ґенерального Секретаріяту **В. Винниченко,** який витав українську демократію з великим актом, що повинен стати основою нового красшого життя.

Збори зі свого боку витали В. Винниченка оплесками.

Вкінци засїданя Мала Рада ухвалила, що всї ґенеральні комісарі з правами ґенеральних секретарів надалї мають також звати ся ґенеральними секретарями.

Закриваючи засїданє, М. Грушевський сповістив, що в четвер о 1-шій годинї дня на Софійськім майданї має бути оголошений універзал всьому народови.

НЕ ДОБРИЙ ПРИМІР дають ті одиниці, котрі хочуть читати „Свободу", а не платити за неї. Коли хто є бідний, то се зрозуміле, бо бідного треба спомогти. Але, хто має якийтакий гріш, той не повинен жалувати його на свою ґазету.

Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВУНСОКЕТ, Р. Ай. Тов. „Вільна Україна ім. Мих. Грушевського", від. 116, подає до відома, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 10. марта б. р., о годинї 2-гій пополудни, при Савт Мейн стр., ч. 16. На той мітінґ мають ся явити кождий член, бо є важні справи до полагодженя. Просить ся членів, щоби старали ся привести зі собою нових членів, за що дістануть похвалу. Ану, Товариші! Котрий з Вас щирійший член для свого Товариства? — С. Лемішка, предс.; П. Квятковський, кас.; П. Кичак, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, подає до відома своїм членам, що почавши від місяця марта 1918 р. звичайні мітінґи будуть відбувати ся в Українськім Народнім Домі під числом 84 Грейлінґ стр., Гамтрамк. Просить ся всіх членів прибути на мітінґ в неділю, 10. марта, точно о годинї 3-тій пополудни. Котрі з Українців ще не належать до У. Н. Союза, просимо прибути і вписати ся, бо лиш в місяци марті принимаєсть ся до У. Н. Союза за половину вступного і до товариства також. Дорогі Родимці! Чиж не лїпше би було, щоб ми підпирали свою народну орґанізацію, котра не одній родині вже втерла слезу? Тож позір, Українці! Єднаймо ся під прапор У. Н. Союза, бо лиш в лучности сила, а де є сила, там і правда. — А. Патра, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Сестрицтво „Любов", від. 37, повідомляє всї свої місцеві і позамісцеві членицї, що квартальний мітінґ відбудеть ся в неділю 10. марта б. р., о 3-тій годині пополудни. На сей мітінґ мають ся явити кожда члениця, бо є важні справи до полагодженя. Контрольна комісія має здати справоздане касове. Просить ся кожду членицю, щоби привела хоч по одній новій членицї до відділу. Вступ вільний. До У. Н. Союза за половину вступного. Хто ще не належить до нашого відділу, то най приходить вписати ся на мітінґ, а ми приймаємо і поза мітінґом, бо ще йно сей місяць марець можна стати малим коштом членом У. Н. Союза і сестрицтва „Любов". — Е. Нерода, предс.; Р. Лапців, кас.; Е. Кардаш, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Мітінґ тов. „Згода", від. 62, відбудеть ся дня 10. марта б. р. в гали МкНікол, 62 ул. і Грай Аве., о годинї 2.30 пополудни. Будеть ся принимати нових членів за половину вступного до тов-а і до У. Н. Союза, тож просимо всїх тих, котрі ще не записали ся до У. Н. Союза, нехай будуть ласкаві прийти на мітінґ і записати ся. Також будемо принимати дітий до Молодечого Союза — від 1-го року житя аж до 18-го. Взиваю всїх членів, котрі мають діти, щоби їх записали до своєї дорогої орґанізації, до У. Н. Союза, котрий для нас є лїпший ніж котранебудь инша орґанїзація. Обовязок наш патріотичний є підпомагати самих себе, а не когось-там другого. — І. Сорар, предс.; Ф. Холявський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 10. марта б. р. в церковній гали при Гудсон евені. Початок о годині 1.30 пополудни. Просить ся, щоби члени явили ся і заплатили свої вкладки. Котрий член не явить ся на мітінґу, зістане суспендований. — Д. Бігун, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. Николая, від. 5, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в суботу, 9. марта б. р., о годині 7-мій вечер, в домі Николи Матрофайла під ч. 244 Поттер Аве. Кождий член має явити ся на той мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Контрольори і опікуни хорих мають здати свої справоздани. — В. Лилак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє всїх своїх членів, що слїдуючий мітінґ відбудеть ся в неділю, 10. марта б. р., о годині 2-гій пополудни, в гали Тов. Укр. Ам. Горожан, 822 Норт Френклін ул. Прошу всїх членів явити ся на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Пригадуєть ся всїм членам, що сей місяць є послїдний, в котрім У. Н. Союз принимає нових членів за половину вступного. Длятого старайте ся в сїм місяци приєднати більше членів до У. Н. Союза і до товариства. — М. Пеленський, секр. фін.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячний мітінґ тов. „Запорожська Січ", від. 117, відбудеть ся 8. марта б. р., о годинї 8-мій вечер, в сали Укр. Нар. Дому при 6-тій ул. Просить ся членів, аби всї явили ся, бо є дуже важні справи до полагодженя. Буде принимати ся нових членів до У. Н. Союза. — Й. Деревяник, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся в неділю, 10. марта с. р., зараз по Службі Божій, в гали церковній. Кождий член обовязаний явити ся безуслівно, бо мають полагодити ся важні справи. Контрольна комісія має здати справоздане з доходів і розходів. Довгуючі члени мають вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім разї зістануть суспендовані. Неявивший ся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. Будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. — В. Левчик, предс.; М. Процак, кас.; К. Лопушанський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Отсим подаю до відома всїм членам тов. „Запорожської Січи", від. 371, що специяльний і місячний мітінґ відбудеть ся в суботу, 9. марта б. р., о годинї 7.30, під ч. 49-51 Бікон стр. Нюарк, Н. Дж. Всї місцеві й околичні члени мають на сей мітінґ прибути і повинні старати ся, щоби ще привести по одному новому членові. Отож прошу явити ся, бо дуже важна справа. Котрий би член не явив ся на мітінґ, заплатить $2.00 кари. — І. Дусановський, заст. секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА.

АМАТОРИ З АЛЕНТАВН

— відограють представленє —

„АРЕНДАР ВОЛЬФ"

в неділю, дня 10. марця 1918 р.

в німецькій гали, Ботенвуд ул., Савт Бетлегем, Па.

Буде приґравати Українська Банда з Алентавн. 28

Початок о годинї 6-ій вечер.

ЕМБРІДЖ, ПА. І ОКОЛИЦЯ!

Заходом членів парохії св. Ап. Петра і Павла в Ембрідж, Па.

— відбуде ся —

в неділю, дня 10. марця 1918 р.

театральне представленє

„В НЕВОЛІ ТЕМНОТИ"

комедія в 3. актах з американського житя

в церковній гали, 6-та улиця.

ОСОБИ:

Іван, господар.........п. Іван Онуфрик
Марка, його жінка....п-на Анна Хомиш
Михайло, їх син......п. Григорій Вацла
Оля, його жінка.......п-на Марія Мицак
Катерина, дочка Івана..п-на Марія Хомяк
Френк, бортник Івана...п. Григ. Тимчак
Іроць, сусїд Івана......п. Теодор Судя
Гоця, його жінка.......п-на Марія Лесик
Петро, брат Івана.....п. Василь Федишин
Роман, робітник.........п. Михайло Мицак
Олекса, робітник.......п. Василь Бучко
Пруль, жид.........п. Михайло Цимбалюк

Початок точно о годині 7.30 вечером.

ВСТУП ВІД ОСОБИ 35 ЦЕНТІВ, ДІТИ ДО 10 ЛІТ 10 ЦНТ.

Комітет висше згаданої парохії запрошує всїх членів своєї парохії, як також і з доокольчиних місцевостий. Сподіючись що кождий буде вдоволений з того представленя, бо ся штука є дуже сьмішна, весела і поучаюча для народа. Прийдіть усї. А тим причинитесь до добра розвою парохії, бо весь дохід з сего представленя призначений на гр.-кат. церков.

28 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

АМАТОРСЬКИЙ ДРАМАТ. КРУЖОК в Вест Пулман, Ілл.

відограє перший раз штуку Гр. Солодкевича в 3-ох діях п. з.

ЦИГАНКА КРАСАВИЦЯ

в суботу, дня 9. марта 1918 р.

в гали п. А. Майкшака, під ч. 12001 Савт Галстед ул., Вест Пулман, Ілл.

Возьміть кару № 4 а вона привезе Вас під самі двері.

Початок о годині 6.30 вечером.

Сю штуку грають аматори, які вже більше як два роки від часу до часу дають представленя в тій околиці.

Родимці! Коли сумуєте про родину в старім краю, прийдіть на нашу штуку а журба Ваша хоть на хвильку зникне та позабудете про своє горе.

ВСТУП 75, 50 і 35 ЦЕНТІВ.

Орхестра знаменита.

Буфет в власнім заряді.

За добру забаву ручить 28

КОМІТЕТ А. Д. К.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ" потребує 16-до 20-літного хлопця до друкарської роботи. Платня після умови. Першеньство мають ті, що працювали вже в друкарнях. Голоситись сейчас до: 26—

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКА ГОЛЯРНЯ В НЮ ЙОРКУ,

443 E. 6th St., близько евені А.

МИХАЇЛ КУРҐАНОВИЧ, властитель.

Продаємо нові бритви і остримо старі, уживаємо і продаємо тар шампу, який відразу усуває шкірні порплї. Пишіть і приходіть до УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛЯРНІ. 28-30

ІСПИТОВАНИЙ дякоучитель пошукує посади. Адрес: 28

ДЯКОУЧИТЕЛЬ,
114 Front St., Rome, N. Y.

ПЕТРО ТОМІЙ зволить подати свою адресу до адмін. „Свободи" для пересланя йому листа від воєннополїнного Гната Крутофіста. 28

ПАВЛО КОВАЛЮК, приятель Івана Антонова, зволить подати свою адресу до адм. „Свободи" для пересланя йому листа. 28

Пошукую свого тїточного брата **ГРИЦЯ РОМАНКІВ** з села Бабухів, пов. Рогатин. в дуже важній справі. Прошу зголоситись на адресу: 28

WASYL GOY,
1101 Bingham St., S. S. Pittsburgh, Pa.

Пошукую мого мужа, **ВАСЬКА ПАНЧИК**, літ 30, середного росту, бльондин, з Волї матеюшової, повіт Лєско, Галичина. Зіставив мене з 7-місячною дитиною тому 4 роки в Джолієт, Ілл. Я сама заробляю на житє собі і дитині, а дитина завсігди питаєсь, де її тато? Хтоб о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся, а Господь заплатить йому за се. 28

ЕВА ПАНЧИК,
303 State St., Joliet, Ill.

Пошукую своїх краянів з села Стрільча, пов. Городенського, Галичина. Прошу зголоситись на адресу: 27-28

GEORGE KOROLUK,
14630 Honore St., West, Harvey, Ill.

ХОЧУ ПРИСТУПИТИ ДО СПІЛКИ до віндовклїнерської роботи. Услівя прошу надсилати на адресу: 27-28

FRANK STANKO,
37 Allen St., New York, N. Y.

Потрібно спільника при заведеню чищеня вікон. По близші інформації прошу голоситись до: 27-28

JOHN BORAK,
149 King St., Charleston, S. C.

Пошукую свого стрийка, **ІВАНА ЛАДНЮКА**, з села Турівка, повіт Скалат, Гал. Хто би о нім знав або він сам, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 27-29

STEPHAN LADNIUK,
16 So. Pearl St., Albany, N. Y.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, з добрим тенорови голосом, може учити хор і провадити школу дітий і уряджувати представленя. Самотний і охочий до праці. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу: 26-31

M. M., c/o "Svoboda",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Пошукую свої дві сестри і **МИХАЇЛА ЗАЛУЖНОГО, АННУ і МАРИНУ СОБЕЦКУ**, котрі мають находити ся в Ню Йорку. Сестри походять з Літовищ. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на мою адресу: 26-30

OLEKSA PYLYPEC,
15 Mechanic St., Hartford, Conn.

ДАРОМ ДЛЯ КОЖДОГО КНИЖКА Штука Приподобаня ся молодим мущинам або женщинам і много инших штук і цікаві винаходи та як можна забогатіти. Катальоґ 4 цнт. на пересилку. 25-30

ROMAN STARKOWSKI,
1338 N. Lincoln St., Chicago, Ill.

ДОБРА НАГОДА!

Чи Ваші ключі варта 25 цнт.? Коли так, то замовте собі **ПРИЧІПАЧ** з Вашою адресою (з німецького срібла), разом зі сталевою обручкою до ключів, **ЗА 25 ЦТ.** в марках почтових, з чого будете вдоволені. Пишіть на адресу: 25-28

P. O. BOX 64, STATION D,
NEW YORK, N. Y.

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА

2½ акра, новий дім на 7 кімнат з ванною, стайня, 15 дерев овочевих. Ціна $2000, треба $300 готівки а решта на місячні сплати. Фарма в добрім положеню; 15 мінут ходу до шапи і до кари. В тих шапах звичайні робітники заробляють 18 до 24 долярн тижнево. В тій місцевости є церков і школа, костел і школа. Голоситись на адресу: 27-31

ALEX ZAKALUZNY,
111 Jacob St., Bristol, Conn.

ПОЗІР СЛАВНІ УКРАЇНЦІ З ДЖЕРЗИ СІТИ!

ЗАХОДОМ ТОВ. УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ в Джерзи Сіти, Н. Дж.

відограєть ся два красні представленя в неділю, дня 10. марта 1918 р. в гали церковній на розї улиць Сусекс і Ґрін.

1. НЕ КЛЕНИ — образ з житя народа в одним акті.

2. ЯК КОВБАСА ТА ЧАРКА, ТО МИНЕТЬ СЯ И СВАРКА — комедія зі співами в одним акті.

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 7-ІЙ ВЕЧЕР.

Дохід на фонд місцевої Укр. Школи.

ТІКЕТИ ПО 35 і 25 ЦНТ. 28-9

З ТЕАТРАЛЬНОГО ЖИТЯ в Ню Йорку.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

ДРАМАТИЧНО-СПІВАЦКИЙ КРУЖОК ТОВ. „УКРАЇНСЬКА БЕСІДА" в Ню Йорку

— устроює і відограє —

в суботу, дня 9. марця 1918 р. в концертовій гали Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6-та ул., Ню Йорк, Н. Й.

ВЕЧЕР СЬМІХУ — комік п. Гайдибура

МАЙСТЕР ЧИРНЯК — комедію в одній дії Івана Франка.

ОСОБИ:

Никифор Чирняк, майстер шевський, 65 літ.........п. С. Мостовий
Агафія, його жінка...п-ні А. Ольшевська
Даміян Гутак, цехмістер, 50 літ.........п. В. Филипчук
Здзїслав Завадзький, майстер шевський 35 літ.........п. Д. Григорак
Цимбальський, заприсяглий знавець, 60 літ.........п. А. Пасїчник
Владислав Шпіцкопф, редактор, 40 літ.........п. І. Грибик
Анґлїчанин, 30 літ, джентельмен.........п. П. Григорак
Мартин, челядник Чирняка.........п. П. Паньчишин
Крiштоф, челядник Чирняка.........п. І. Гребіньчук
Хлопець, термінатор...п. П. Добрянський
Перший послугач публичний, п. М. Крупка
Другий послугач публичний.........п. Т. Татаринський

Режісер П. Петрів.

Музика товариства ім. М. Лисенка під проводом П. Гуменюка.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

ВСТУП: Крісла І-рядні 50 цнт., ІІ-рядні 35 цнт., враз з ґетчеком.

Тикети до набутя перед представленєм: „Українська Бесїда", 72 Ст. Маркс Плейз і „Українське Бюро", 520 Іст 6-та улиця, а в дни представленя від 6-тої години вечером при касї.

26-28. ВИДІЛ.

На дохід Народного Дому відограє театр Укр. Народного Дому В НЕДІЛЮ, 10. МАРЦЯ 1918 Р. в концертовій гали, 217-219 E. 6th St., New York, N. Y. одну з первородних українських комедій І. Тобілевича в 5-ох діях п. з.

„МАРТИН БОРУЛЯ"

ОСОБИ:

Мартин Боруля.........п. М. Мелешко
Палажка, його жінка...п-ні А. Мелешко
Марися, їх дочка....п-на К. Івапочківна
Степан, їх син.........п. В. Чіхрай
Ґервасій, шляхтич.....п. П. Вацлавський
Микола, його син.........С. Д.
Протасій, чиншовик.........п. Дацепко
Дульський, чиншовик.........Н. Н.
Націєвський, реґістратор.........Н. Н.
Трандальов, повірений...п. В. Сиротенко
Омелько, наймит Борулї...п. Ф. Бражник
Трохим, наймит Борулї.........Н. Н.
Гості.

Початок о год. 6-ій вечером. Вступ з ґетчеком 75, 50 і 35 ц.

По представленю ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Заходом Укр. Товариства „Просьвіта" в Бруклинї, Н. Й.

— відограє —

Укр. Народний Театр Тов. „Просьвіта" в суботу, дня 9. марта 1918 р. В CICILIA HALL, 101-103 Grand St., Brooklyn, N. Y. українську комедіо-оперу

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

під управою А. Поліщука.

ОСОБИ:

Наталка, українська дівчина.........п-на Н. Рубіцівна
Горпина Терпилиха, її мати.........п-на Т. Романів
Петро, любовник Наталки...п. Г. Шевчук
Микола, далекий свояк Терпилихи.........п. М. Кравець
Возьний Тетерваковський, жених Наталки.........п. А. Поліщук
Макогоненко, сельський виборний.........п. Е. Жуковський

Початок представленя о годині 7.30 веч.

Першорядна українська музика п. Е. Смолинского.

ВСТУП: Крісла І-рядні 75 цнт., ІІ-рядні 50 цнт., ІІІ-рядні 35 цнт.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Родимці! Як з Бруклина так і з околиць! Товариство „Просьвіта" у Бруклин, Н. Й., загадало устроїти при кінци сих мясниць представленє і баль. Тож просимо всїх прийти подивити ся і налюбовати ся тим, що колись дїялось на нашій Українї. А тимбільше, що при кінци мясниць будете мати добру нагоду забавити ся. Отже приходіть як найчисленнїйше, а не пожалуєте. В день представленя Тов. „Просьвіта" буде принимати нових членів без вступного тілько за 50 центів місячної вкладки. Тов. „Просьвіта" в разї недуги платить тижнево 6 долярів, а вразї смерти 100 долярів. Тов. „Просьвіта" посїдає гарний маєток. Користайте з тої нагоди і явіть ся на представленю.

За порядок і добру забаву ручить

27-28 КОМІТЕТ.

Смерть Кобзаря Михайла Кравченка.

А хто грає, того знають,
І дякують люди:
Він їм тугу розганяє,
Хоч сам сьвітом нудить.

Шевченко.

З села Великих Сорочинець, миргородського повіту, надійшла сумна звістка. Дня 22. цьвітня 1917 р. від запаленя легких помер кобзар Михайло Кравченко. Яким гірким дисонансом заголосив сей дзвін похоронний серед веселого великодного передзвону Воскресеня Рідного Краю. Як жаль, що якраз тепер його не стало, коли весь нарід зриваєть ся до останного побідного походу свого і в поході сім охочо прислухував би ся тепер до його співі, яко до гомону старої України. Наче почула душа кобзарева, що забарилась вона на сім сьвіті, що скінчила вже ролю свою на земли, збудила в душах людських тугу за волею, за минулою славою і вивелабідних невольників з неволї „на тихі води, на ясні зорі". І тепер, натрудивши немічне тіло своє, віддає його рідній земли, а душу посилає перед престол пославшого її віддати звіт, як співав у канті небіщик:

„Буде тебе Господь випитувати,
Де ти, грішна душе, забарила ся,
До Божого дому опізнила ся.
Вже ранії служби віделужили ся,
Вже ясні сьвічі потушили ся
І темні ладани обкурили ся".

Та не з порожними руками вернеть ся туди душа кобзарева. На той сьвіт провожає його щирий жаль та вдячна память земляків по широкій Українї, скрізь, де дзвеніла його кобза убога, та в чиїх душах будила найкрасші почутя туги за правдою нївеченою та за рідною старовиною.

Хоч як убоге було на земли темне тіло його, та великий дар Божий мала його душа. Дар справжнього артиста, співця, як кажуть „з Божої ласки". Є ще кобзарі на Українї, чув я їх не мало, але нїхто з них не дорівнює небіщикови Кравченкови. Не кажу про саму технїку кобзарської гри; під сим оглядом були і є ще майстри дужші від нього. Але нїхто з сучасних кобзарів не мав і не має такого богатого репертуару старих дум народних, захованих у старій памяти в повній чистоті первовзору і текстуального і вокального, так, як передав йому його учитель „панотець".

Через те ні один кобзар не мав тої сили над душею слухача, яку мав небіщик.

„Гой, усі поля самарські помарнїли" — досить було почути сї перші слова його знаменитої думи про трох братів самарських, як відразу ви почували, що перед вами давна старина і по кількох строфах ви вже попадали під власть сеї ілюзії і переносили ся душею літ 300 назад. Сам кобзар теж, як справжний артист, підлягав сій переміні. Співаючи свої думи, він ставив ся до них з великим пієтизмом, не як ремісник, що заробляє тим свій шматок хліба, а як артист, який розумів, що він сповняє високу місію „божого чоловіка".

І справді, любо було дивити ся тоді на се добре, симпатичне обличе, з таким приязним, привітливим виразом, коли він з вами балакав, і таким журливо поважним, коли співав свої думи. А голос сам, хоч і слабий, понівечений, а проте такий мягкий, такий сердечний та теплий, що умів закрасти ся вам у найтайнїйші закутки вашого серця і мимоволї ви підлягали його впливови. Додати до того його незвичайно типічний, суто народний речитатив, з безлїчию невловимих фіоритур та инших прикрас, таких характерестичних і йому одному присущих, то ясно буде, чому він мав такий вплив на слухача, як нї один другий сучасний кобзар. Нї один не сягав так глибоко в душу людську, як він. Слухаючи його, хотїло ся справдї — як признав ся раз мені другий, видющий кобзар, інтелїґент — підійти і поцїлувати ту милу старечу голову, невидющу, а таку просьвітлену якимось висшим духовим сьвітом, доступним тільки простим людям, слїпцям-фільозофам, які бачать те, чого не дано бачити нам „просьвіщенним".

А його пісні новійшого, сучасного репертуару. Який тонкий смак виявляв небіщик в підборі своїх побутових „нумерів". Його знаменита „Кумка". В яку делїкатну, ґраціозну форму, як тонке, прозоре, дороге мережево, прибрано пікантний сюжет! А його „Невдашечка" — все те зразки щиро народної, високої творчости.

І дуже добре стало ся, що в свій час удало ся нашим збирачам (д. Колессї) позаписувати на валок фонографу співи Кравченкові і що не пійшли вони з кобзарем у могилу.

Якою популярностию і любовю тїшив ся небіщик у земляків, сьвідчить те, що ховали його громадою, на громадський кошт, і на могилї були промови.

І нам годить ся кинути грудку землї на його домовину і помянути добрим словом.

Спи, кобзарю, душе щира!

С. Паньківський.

(„Театральні Вісти").

НЮАРК, Н. ДЖ.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „БОЯН"

— устроює —

в суботу, дня 9. марта 1918 р. в гали Кандля на 557 Маркет ул., Нюарк, Н. Дж.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ

получені з представленєм „ПІМСТА" в честь всїх братств і товариств слїдуючих: Бр. св. Івана Хрестителя, Тов. Богдана Хмельницького. Бр. Пресьвятої Тройці, Тов. Петра і Павла, Тов. Запороже і Бр. св. О. Николая.

Початок о годині 7-ій вечер.

ВСТУП 35 і 25 ЦЕНТІВ.

„ПІМСТА" — образок сценічний в двох актах Ю. Загородського.

ОСОБИ:

Никола, війт.........д. М. Фатюк
Олена, його жінка......д-ка М. Галушка
Іван, їх син, троха дурцоватий.........д. Т. Гладкий
Марія, їх дочка.........д-ка З. Бакун
Параска, сусїдка.........д-ка Е. Харчук
Анна, сусїдка.........д-ка М. Олійняк
Гаврило, присяжний...д. А. Станґричук
Грицько, молодий війт......д. Р. Кузьма
Мошко, арендар.........д. Г. Смага
Жандарм.........д. Б. Ковалевич

По представленю Вечерниці з орхестрою і красна забава з хорошою музикою.

ПРОСИМО!

28 КОМІТЕТ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ЗАХОДОМ ТОВ. ВІЛЬНИХ КОЗАКІВ, віддїл 316 У. Н. Союза в Рочестер, Н. Й.

— устроює ся —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 9. марта 1918 р. в гали при Ремінґтон стр.

Початок о годині 7-мій вечером.

ВСТУП 25 ЦЕНТІВ.

Товариство просить всїх парафіян, Бр. св. О. Николая, Бр. св. Йосафата, Тов. „Запорожська Січ", Тов. Січові Стрільцї, Сестрицтво Неп. Зачатя, Тов. Вільна Україна і 29 від. У. С. Ф. Партії прибути численно на баль. 28

Позаяк товаришів тов. Вільних Козаків шкода це бракувало на всяких балах та забавах, тож ми думаємо, що і Ви не погордите нашим балем, на якім добре забавите ся, погуляєте і смачно дещо перекусите. А позаяк той баль припадає вже при кінци мясниць, то-ж будете мати добру нагоду побавити ся.

За добру забаву ручить — КОМІТЕТ.

ЧИ ТО ТЯЖКО, йдучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часї зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, що його обовязком є читати свою рідну ґазету і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Хто такий Казимир Прошиньский.

Кілька тижнїв тому в „Америка-Ехо" була поміщена статя Казимира Прошиньского, в якій він взивав Поляків, аби не піддавали ся ніяким іллюзіям, але щоби всї як один працювали в напрямі відбудови історичної Польщі. Культурний сьвіт, каже він, є за нами і ми мусимо мати Польщу від моря до моря. — З сеї нагоди один волинський Українець, який мешкає у Філядельфії, Па., прислав нам лист, в якім пише: „Я думаю, що редакції „Свободи" не безінтересовно буде знати, хто такий Казимир Прошиньский; котрий недавно тому розписав ся був у ляцьких ґазетах, аби американські Ляхи не звертали уваги на український рух, бо се, мовляв, все одно, що давний козацький бунт, але щоби як можна скорійше спасали Русь, бо инакше їм Польщі „од моржа до моржа" не бачити. Се видно Казимир Прошиньский останні вздохи спускав у ґазетах, але йому не поможе й сьвячена вода; мусить втїкати назад у Польщу. Казимир Прошиньский є властитель великих земельних посілостий на Волинї. Стало мешкав в селі Бражинцях звагильського повіту, недалеко міста Полонного. Чоловік як тоне, то й соломинки чіпляєть ся, щоби лише вратувати ся; так і поміщик Прошиньский, але дарма: спускай ся на дно, Ляше. — Волинський Гайдамака"

Пан Падеревский хоче історичної Польщі.

Ігнац Падаревский, із походженя Жид, говорячи на зборах у Шікаго, Ілл., сказав, що його нарід (Поляки) хоче независимої Польщі від Балтійського моря аж геть до границь полудневої Европи, то значить „од моржа до моржа"...

Торговельний бойкот Німеччини.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Стамфорд, Конн., основано 4. марта б. р. народну орґанїзацію під іменем „Сини й Дочки Демократії", яка буде мати на цїли торговельно бойкотувати Німеччину. Члени сеї орґанїзації мають зложити присягу, що не будуть анї купувати від Німеччини анї продавати їй ніяких рільничих продуктів, сирих матеріялів і фабричних товарів доти, доки Німеччина не дасть ґарантії, що не нарушить принципів демократії в такій формі, яка задоволила би алїянтів.

Тайний апарат бездротного телеграфу.

В канцелярії Рішарда Пфунда, бувшого завідателя німецької компанії бездротного телеграфу, в будинку під ч. 111 Бродвей в Ню Йорку, знайдено апарат бездротного телеграфу, яким можна пересилати вісти на кілька тисяч миль. Про сей апарат правительственні власти не знали.

Прогібіція в Тексас.

Обі палати сойму в стейті Тексас заявили ся за прогібіцією. Ґовернор підписав ухвалу.

Заборона уживаня горівки в Ню Йорку.

Нюйорський сойм буде незадовго голосувати над проектом про заборону продажі горівок на протяг війни. Заборона не відносить ся до пива і вина.

Три роки арешту за продаване алькоголю жовнїрам.

Павло Ельріхес, Німець, властитель салуну в Гобокен, Н. Дж., дістав 3 роки арешту за продаване алькоголю американським жовнїрам.

Горожанське право для жовнїрів-чужинців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Низша палата американського парляменту приняла додатковий проект, на основі котрого чужинець, який в Злучених Державах перебуває вже один рік і під теперішну пору служить в американській армії, може стати тутешним горожанином. Рівночасно сей проект дає президентови право вилучити з лїсти ворожих чужинців усїх Чехів, Хорватів, Мадярів, Італїйців, Жидів, Литовців, Поляків, Румунів, Сербів, Словаків, Словінців та мешканців Альзації, Льотарингії і Моравії.

Не треба хінських робітників.

Луіс Пост, заступник міністра праці, заявив, що безусловно нема потреби спроваджувати до Злучених Держав мексиканських і хінських робітників.

Негри організують ся.

В Бірмінгем, Алябама, зорґанїзовано першу професіональну юнію робітників-Негрів.

Нові границї стейтів Арканзо-Тенесі.

Стейт Арканзо виграв процес із сусїдним стейтом Тенесі. Бистра ріка Місісіпі з року на рік вдирала ся на територію стейту Арканзо, а стейт Тенесі посував рівночасно свої гарниці в некористь стейту Арканзо. Тепер найвисший федеральний суд рішив, що границї між Арканзо і Тенесі мають іти тою лінією, де в 1783 році була середина ріки Місісіпі. Сим способом Арканзо узискає назад часть своєї утраченої території, яка вже протягом 42 років належала до Тенесі.

Буджет нюйорського стейту.

Буджет нюйорського стейту на 1918 рік буде виносити 78,000.000 долярів. Буджетовий проект на повисшу суму передано під дискусію сойму.

Конфіската власностий ворожих чужинців.

Цловий урядник в Ню Йорку заявив, що всї власности ворожих чужинців у торговельній і промисловій галузи в Ню Йорку підуть на ліцитацію.

Цензура шкільних книжок.

Висша палата нюйорського сойму приняла 34 голосами проти двох проект про остру цензуру шкільних книжок в стейті. Має назначити ся комісію, яка займеть ся сею цензурою. Кождий уступ, кожде слово і кождий образець, який в добрім сьвітлї представляє ворога Злучених Держав, маєть ся викинути зі всїх шкільних підручників, уживаних в стейті.

Правила для кореспондентів на французькім фронті.

Між французькою і американською головною кватирою у Франції прийшло до порозуміня, що кореспонденти, приділені до американської армії, не мають права згадувати в кореспонденціях про французькі війска і їх рухи; що американські кореспонденти, приділені до французької армії, не мають права згадувати про американські війска і їх рухи, навіть тоді, коли би американські війска були приділені до французьких війск. Англійські кореспонденти, приділені до французької армії, які не мають своїх представників при американській армії, можуть описувати рухи французьких і американських війск, однак всї вісти мусять бути цензуровані в американській головній кватирі.

Мід подорожіє, бо пчоли вигинули.

В Таванда, Па., відбула ся річна конвенція товариства Пчільників Північної Пенсильванії. Конвенція зробила заяву, що сього року мід буде дорозший, бо задля острої зими більше ніж половина пчіл вигинула.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Провідники київських большевиків.

Провідниками київських большевиків є: Пятаков (Москаль), Теґоров (Жид), Чудновский (Поляк) і Боирский (Поляк).

Бельгійський парлямент в Парижи.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Париська часопись „Фіґаро" доносить, що в марті б. р. в Парижи відбудуть ся наради всїх послів бельгійського парляменту, які находять ся у Франції, Англії і Голяндії. Всї бельгійські посли в Гавр візьмуть участь в нарадах. Се перший раз від упадку Антверпії відбудеть ся повне засїдане бельгійського парляменту.

Буджет Парижа на 1918 рік.

Буджет міста Парижа, столиці Франції, виносить на 1918 рік 568,369.298 франків, або 110,000.000 франків більше ніж за минувший рік.

Син чорногорського короля помер.

Князь Мірко, другий син чорногорського короля Микити, помер минувшої неділї у віденській санаторії, де вже два роки лічив ся на запалене легких. Князь Мірко числив 39 літ житя. Коли війска центральних держав заняли Чорногору, цїла королївська родина утїкла, а остав ся лише він один з жінкою і дїтьми. Він старав ся навязати між Чорногорою і центральними державами окремі мирові переговори. В січни 1917 року було донесено, що Мірко має бути іменований володарем нової полудново-славянської держави, яку мають зорґанізувати Австрія й Німеччина.

Цар не хотів заключити окремого мира.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Говорячи на вечерку, данім в його честь в Лондонї, Джордж Бюкенен, англійський амбасадор до Росії, який є тепер на відпустці, спростовував розголошену вістку, що підчас своєї абдикації цар Николай І. Романов був готовий заключити окремий мир. Амбасадор заявив, що ся вістка є неправдива. Цар Николай нїколи не мав на думці зрадити справу алїянтів, і все був вірний Англії.

Голяндський консуль заступає справи 11 держав.

Деякі голяндські дипльоматичні представники за границею працюють під теперішну пору дуже тяжко; вони заступають справи кількох держав нараз. Приміром П. Гоц, голяндський генеральний консуль в Бейруті, Сирія (Туреччина), крім справ своєї держави заступає ще справи 10 инших держав.

І злодій хоче царства божого.

В Андро, Альберта (Канада), одна жінка хотіла конче справити до церкви плащеницю, а що не мала на се досить гроший, то вкрала з комори трохи пшениці і таки принесла жертву. Але вкрадену пшеницю вона продала таньше, ніж звичайно злодій продає. Плащеницю вона купила за 50 долярів. Чоловік, хоч довідав ся, що на сю плащеницю пійшло трохи і його пшениці, сим не турбував ся, бо се пійшло на „офіру". Але як довідав ся, що його пшеницю жінка продала за тану цїну, то се його трохи розлютило і він побив жінку. Жінці се сподобало ся, бо вона принесла сю жертву не лише за свою душу, але й за його душу і тому заскаржила чоловіка до суду. В суді на жертву не дивили ся і за побите жінки засуджено чоловіка на 25 долярів гривни. Тепер піп має плащеницю, жид 50 долярів, купець тану пшеницю, суд 25 долярів, а чоловік добру науку, що жінка хоч і краде, то її не вільно бити.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнник книжок до друкарнї „Свободи".

ДО УКРАЇНЦІВ НА САВТ САЙД В ШІКАГО.

Братя Українці!

Сими днями засновуеть ся в нас на Савт Сайд нове товариство „Вільна Україна", яке взяло собі за ціль зібрати всїх Українців, котрі не належать до У. Н. Союза, або належать до чужих товариств.

Тепер настав такий час, котрий приказує нам, Українцям, не спомагати ворожих нам організацій, але приказує стати солідарно під стяг нашої найбільшої організації — Українського Народного Союза, котрий боронить нашу Україну, а тимсамим боронить і нас. У. Н. Союз за нами, тож ми повинні бути за ним, і помагати лише йому, а не якимось „спулкам", бо „спулок" за нашу Україну не постоїть, бо він навіть не хоче знати про нашу вітчину. Тож ми повинні тих „спулків" цурати ся.

Ми нарід, з котрим починає числити ся цїлий сьвіт, тож ми маємо показати ся так, як нас сьвіт уважає, а не бути ще й тепер „польскім хлопкем" тай заваджати у польських „спулках". Поляки у наших Союзах не заваджають тай нас не спомагають. Отже проч з польськими „спулками"! Най жиє Вільна Україна!

Щоби належати до своєї, а не чужої орґанїзації, треба лише трошки труду і доброї волї. За малою оплатою отримаєте членство в найбільшій українській орґанїзації і отримаєте добре редаґовану часопись „Свободу", а не україножерний „Дзеннік Звйонзкови".

Тож кличемо до Вас, Українці, котрі не належите до У. Н. Союза, або належите до польських „спулків": Вступіть до Тов-а „Вільна Україна", відділ Українського Нар. Союза, під числом 1309 Вест 47-ма улиця, Йосиф Ламацький, або 4941 Савт Лафлін улиця, Петро Кавацїв.

Родимці! Читайте „Свободу" і приєднуйте для неї якнайбільше передплатників.